

Sectoren en branche tonen ambitie op conferentie

Branche streeft politiek voorbij

'De uitvoering van het Energieakkoord voor duurzame groei is goed op streek met 14 procent duurzame energie in 2020 en 16 procent in 2023.' Dat zei Ed Nijpels tijdens de Ser-conferentie Energieakkoord in versnelling. Dat betekent volgens de voorzitter van de Borgingscommissie Energieakkoord allerminst dat we op onze lauweren kunnen rusten. Tijdens de bijeenkomst presenteerden diverse partijen nieuwe initiatieven om de vaart erin te houden. Uneto-VNI maakte van de gelegenheid gebruik de installatiebranche te presenteren als regisseur in de energietransitie.

Tekst: Paul Smorenburg Fotografie: Eric de Vries

Tijdens de campagnes voor de Tweede Kamerverkiezingen was het 'oorverdovend stil' als het gaat om het zo belangrijke energiedossier', constateerde Nijpels tijdens de conferentie Energieakkoord op 7 maart. Tijdens de netwerkbijeenkomst lanceerde de aanjager van het Energieakkoord het later in de pers veel geciteerde 'klimaatkonijn' dat volgens hem onherroepelijk tevoorschijn zou springen tijdens de kabinetsformatie. 'En met een flink prijskaartje om de nek', zei Nijpels, die voorrekende dat de komende vier jaar minimaal 50 miljard euro nodig is om de noodzakelijke energietransitie in een stroomversnelling te brengen, terwijl de partij die het verst ging in haar verkiezingsprogramma, GroenLinks, daar 'slechts' 16 miljard voor reserveert.

Doodstil aan de politieke hemel

De ex-politicus was opvallend kritisch over de politiek. 'Tijdens de Nationale Klimaattop in Rotterdam afgelopen najaar verdrongen de zeventienhonderd aanwezigen zich met aanstekelijk veel initiatieven, maar nu er politieke spijkers met koppen geslagen

Uneto-VNI -directeur Erik van Engelen (links) luistert naar voorzitter van de Borgingscommissie Ed Nijpels (rechts) tijdens de Ser-conferentie energieakkoord in versnelling.

in energietransitie

moeten worden, is het doodstil aan de politieke hemel', zo hield Nijpels de aanwezigen voor.

Als aanjager van de energietransitie ontving hij in het Ser-gebouw in Den Haag zes sectoren die niet wenselijk wachten op de overheid en zelf met plannen komen. Wel waarschuwde hij de partijen, waaronder de gasector, infrabeheerders, de isolatiebranche, de waterschappen en Dutch Green Building Council, dat de plannen door onafhankelijke rekenmeesters van Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) zullen worden doorgerekend. 'Alle plannen zullen door deze onafhankelijke scheidsrechters kritisch worden getoetst op de effecten die ze hebben op energiebesparing, hernieuwbare energie en werkgelegenheid', aldus Nijpels.

Installateur als energieregisseur

Een van de concrete plannen die werden gepresenteerd was het plan van de installatiebranche om de CO₂-uitstoot in de gebouwde omgeving terug te brengen. 'Installateurs zijn als energieregisseur steeds vaker bepalend bij het verduurzamen van woningen

Duurzame Aanbieder

Uneto-VNI wil verduurzaming van het woningbezit met bijvoorbeeld zonnepanelen of warmtepompen eenvoudiger maken. Daarom introduceerde de brancheorganisatie dit voorjaar samen met Bouwend Nederland en OnderhoudNL de Duurzame Aanbieder (bi.ly/KS-kickstart). Deze aanbieders adviseren woningbezitters over de mogelijkheden om hun huis energieneutraal te maken met behulp van installatietechnische en bouwkundige maatregelen en voeren de werkzaamheden ook uit.

en utiliteitsgebouwen', zo zei Erik van Engelen. De directeur van brancheorganisatie Uneto-VNI stelde vast dat de gebouwde omgeving nu nog verantwoordelijk is voor 39 procent van de CO₂-uitstoot. Als het aan de brancheorganisatie en haar leden ligt, gaat dat percentage terug naar 0. Dat kan onder meer door op grote schaal duurzame energie op te wekken en energiemanagementsystemen toe te passen. Installateurs en technisch dienstverleners die als energieregisseur optreden, staan in de plannen van Uneto-VNI centraal. Zij adviseren klanten over

Ed Nijpels wees tijdens de conferentie op het klimaatkonijn met fors prijskaartje dat tijdens de formatie uit de hoed zal springen.

de mogelijkheden om energie te besparen, brengen energiemanagementsystemen aan én zorgen ervoor dat de installaties ook op de langere termijn optimaal blijven presteren. Dankzij die aanpak en met de toepassing van ict en geavanceerde technieken verwacht de brancheorganisatie dat een CO₂-neutrale gebouwde omgeving in 2030 al mogelijk is.

Ambitieuw maar nodig

'Zeer ambitieus', gaf Van Engelen toe na een interruptie van Ed Nijpels, maar dat is wat volgens Van Engelen nodig is om de Klimaatdoelen die zijn gesteld voor 2050 ook daadwerkelijk te halen. 'Nu heeft

70 procent van de woningen een Energielabel C of hoger. CO₂-neutraal in 2030 betekent inderdaad dat we honderdduizenden woningen per jaar moeten gaan aanpakken. En dat kan. De installateur is al lang niet meer alleen de monteur die in uw keukenkastje een verstopping komt oplossen', zo betoogde hij. 'De installateur van 2017 is een ondernemer die maatwerk levert. Die de klant bij de hand neemt en hem informeert en adviseert, hem helpt bij de financiering van een energiezuinige installatie, afspraken maakt over gegarandeerde prestaties en daarvoor ook de installatie gedurende de levensduur nauwgezet monitort, onderhoudt en aanpast om ervoor te zorgen dat deze zo optimaal en energiezuinig als mogelijk presteert.'

Green Skills

De werkgelegenheid in de installatiebranche zal volgens Van Engelen de komende jaren fors groeien als gevolg van de omslag naar een duurzame energievoorziening. Uneto-VNI maakt – om dit mogelijk te maken – daarom meer werk van het versterken van 'green skills' bij technische vakmensen in de sector. Volgens Van Engelen helpt het zeer zeker dat Doekle Terpstra naast zijn parttime voorzitterschap aanjager is van het Techniekpact. 'Aandacht vragen voor de kwaliteit van het techniekonderwijs is in die functie van onze voorzitter een speerpunt dat heel goed aansluit op de ambities die wij willen realiseren.' In de utiliteitsbouw verwacht Uneto-VNI dat toepassing van intelligente energiemanagement-systemen

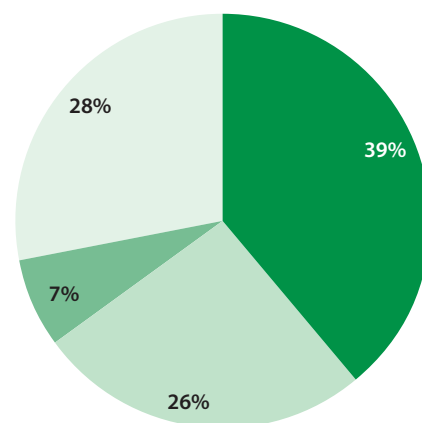
Andere initiatieven

Tijdens de Ser-conferentie werden vele initiatieven gepresenteerd om de CO₂-uitstoot in de gebouwde omgeving te verlagen. Enkele voorbeelden:

De gassector

Han Fennema presenteerde namens de Nederlandse Gasassociatie KVGN een ambitieus pakket voorstellen en maatregelen voor het CO₂-neutraal maken van de energievoorziening in 2050. De plannen richten zich op de gebouwde omgeving, de industrie, mobiliteit/transport, het aanbod van hernieuwbaar gas en systeemintegratie op de Noordzee. De KVGN-voorzitter gaf aan dat de gassector kan helpen om in de gebouwde omgeving op kortere termijn al het verschil te maken. 'Voor een à twee miljoen woningen in Nederland zal warmtelevering via warmtenetten niet weggelegd zijn, maar is een vol-

ledig elektrische verwarming economisch ook niet haalbaar. Dit speelt met name in oude binnensteden. Voor deze woningen is besparing met hybride warmtepompen de beste oplossing. Met deze technologie kan de gasvraag van een miljoen woningen sterk worden teruggebracht: van circa 1,5 miljard kubieke meter naar mogelijk 300 miljoen kubieke meter.' Die restgasvraag kan volgens Fennema overigens volledig duurzaam. 'Al in 2023 denken we dat er al voldoende synthetisch gas wordt geproduceerd om deze piekvraag in te vullen. Met het volledig CO₂-neutraal maken van een miljoen woningen met de combinatie hybride warmtepomp en groen gas denkt Fennema in 2023 8 PJ extra groene warmte te kunnen produceren boven op de 15 PJ die in de Nev (Nationale Energie Verkenningen) uit 2016 zijn opgenomen.

gebouwd omgeving incl. woningen
verkeer
landbouw
industrie

Uitstoot van CO₂ per sector in Nederland 2016 (bron: DGBC)

Manifest Energietransitie

De leden van Uneto-VNI laten het niet bij woorden, maar komen in actie. Namens twintig grote technisch dienstverleners die aangesloten zijn bij de brancheorganisatie, overhandigden Aukje Kuijpers van Kuijpers Installaties (links) en Francesco Franchimon van Bam Techniek (midden) tijdens de Ser-conferentie in Den Haag het Manifest Energietransitie (bitly/KS-manifest) aan Ed Nijpels, voorzitter van het Energieakkoord. In het Manifest kondigen zij aan een energiebesparingsadvies te zullen geven aan iedere klant en met energiemanagementsystemen extra energie te gaan besparen.

een enorme sprong in de efficiëntie gaat opleveren. 'Omdat de bekendheid met deze systemen nog beperkt is, ontwikkelen wij samen met onder anderen FME, ICT-Nederland en de overheid een speciaal programma met vier pijlers: voorlichting, aanbodtransparantie, opleidingen en monitoring', aldus Van Engelen, die aangaf dat in alle utiliteitsgebouwen winst is te behalen, maar dat dit vooral in kantoren, bedrijfshallen en in de horeca relatief eenvoudig is. 'Door optimalisatie of vervanging van bestaande installaties kan het gasverbruik gemakkelijk met een derde worden teruggebracht en het elektriciteitsverbruik zelfs met 60 procent.'

Overheidsmaatregelen

Uneto-VNI vindt dat de overheid de energietransitie zou moeten versnellen met een aantal gerichte maatregelen. De brancheorganisatie pleit onder andere voor belastingvoordeel bij vergroening, continuering van de salderingsregeling voor zonnepanelen,

inclusief energieopslag. Een wettelijke verplichting van toepassing van energiemanagementsystemen via de Wet milieubeheer werd bepleit door Aukje Kuijpers, directeur van Kuijpers Installaties die namens twintig

grote installatiebedrijven het manifest Energie-transitie overhandigde aan Nijpels. 'Ik ben blij met de dertig inspecteurs die zijn aangesteld om te zorgen voor de handhaving van de Wet Milieubeheer. Deze wet verplicht bedrijven te investeren in energie-

'Het gasverbruik kan met een derde worden teruggebracht; het elektriciteitsverbruik zelfs met 60 procent.'

besparende maatregelen als deze zich binnen vijf jaar terugverdienen, maar wij pleiten voor meer handhavers die ook strenger zullen controleren.' <

Benutten stukjes grond en water

Rijkswaterstaat, Prorail, Alliander, Enexis en Stedin presenteerden gezamenlijk een plan waarbij zij grond en water beschikbaar stellen voor het opwekken van duurzame energie. Het gaat dan in totaal om 60 km² zonne-energie op land en 20 km² op water, verdeeld over 65 verkeersknooppunten, 420 afslagen, 22 km² berm en 700 km geluidschermen. Volgens de initiatiefnemers is het een heel interessant plan voor het opwekken van grote hoeveelheden groene energie op plekken die niet interessant zijn voor bijvoorbeeld woningen of recreatie.

8 PetaJoules uit het oppervlaktewater

De Unie van Waterschappen bracht de potentie van het oppervlaktewater in kaart voor het opwekken van groene energie. Dirk-Siert Schoonman gaf aan

dat de hoeveelheid thermische energie in potentie kan oplopen tot 40 PJ. 'Zelfs al zou je daar door ecologische belemmeringen maar 20 procent effectief van kunnen waarmaken, praat je nog over 8 PJ aan warmte en/of koude die we uit ons oppervlaktewater kunnen halen.'

Ketenbenadering technische isolatie

'Hans Koole van de Nederlandse Vereniging van ondernemers in het Thermisch isolatiebedrijf presenteerde een plan waarbij de sector zich vooral richt op het voorkomen van energiegebruik door in nauwe samenwerking met installateurs en installatie-eigenaren leidingen en installaties zo goed en zo slim mogelijk te isoleren. Vooral in de petrochemische industrie verwacht de voorzitter grote besparingen te kunnen bereiken voor de opdrachtgevers van zijn leden.

Deltaplan Duurzame Renovatie

Martin Mooij van de Dutch Green Building Council presenteerde een Deltaplan voor de bestaande bouw. Het is volgens hem een 'ingewikkeld' marktsegment om besparingen te realiseren. 'Waar we in de Nieuwbouw de standaard hebben kunnen verleggen naar bovenwettelijk niveau met bijvoorbeeld Breeam, moeten we dat ook gaan doen in de bestaande bouw.' Met een achterban van 370 aangesloten organisaties zegt de DGBC zich met het Deltaplan in te zetten om substantieel meer gebouwen in Nederland veel grondiger en sneller te renoveren en verduurzamen.

Zie: bit.ly/KS-deltaplan